

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Posti- ja telelaitoksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Posti- ja telelaitoksesta annetun lain hinnoittelua koskevaa säännöstä siten, että asetuksella vain tarvittaessa säädettäisiin hinnoittelutoimivallan siirtämisestä valtioneuvostolle. Nykyinen säännös ei anna mahdollisuutta valtioneuvoston hinnoittelutoimivallasta kokonaan luopumisel-

le. Muutoksen kautta on mahdollista toteuttaa kilpailutilanteessa tarpeellinen Posti- ja telelaitoksen oma hinnoittelutoimivalta muiden liikelaitosten tapaan.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettu muutos

Valtion liikelaitoksista annetun lain (627/87), jäljempänä liikelaitoslaki, 7 §:n mukaan liikelaitos päättää itse tuottamiensa palvelujen hinnoista, jollei laitoskohtaisessa laissa säädetä toisin. Posti- ja telelaitoksesta annetun lain (748/89), jäljempänä Posti- ja telelaitoslaki, 4 §:n 2 momentin mukaan asetuksella säädetään ne kirje-, lehti- ja puhelinliikenteen palvelut, joiden hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta määrää valtioneuvosto.

Posti- ja telelaitoksesta annetun asetuksen (928/89), jäljempänä Posti- ja telelaitosasetus, mukaan tällaisiksi palveluiksi säädettiin 1. luokan kirje, lehden kuljetus ja jakelu säännönmukaisessa postinkannossa, kaukopuhelu ja paikallispuhelinliittymä.

Koska merkittävä osa näistä palveluista on asetuksen säätämisen jälkeen tehdyillä ratkaisuilla saatettu kilpailun alaiseksi, on perusteltua, että Posti- ja telelaitos saa itse määrätä tuottamiensa palvelujen hinnoista.

Tämän mukaisesti valtioneuvosto, tehdes-
sään 15 päivänä marraskuuta 1990 periaate-

päätöksen toimenpiteiksi Posti- ja telelaitoksen taloudellisen aseman ja kilpailukyvyn kehittämiseksi, päätti samalla, että ryhdytään toimenpiteisiin, joiden mukaisesti Posti- ja telelaitoksesta annettua asetusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että sekä tele- että postipalvelujen hinnoista, lukuun ottamatta lehtimaksuja, päättää vuoden 1992 alusta Posti- ja telelaitos.

Liikenneministeriön asettamassa lehdistön yleisen kuljetustuen kehittämistä selvittäneessä työryhmässä on päädytty esittämään myös lehtien postimaksujen hinnoittelun siirtämistä Posti- ja telelaitokselle osana esitettyjä kehittämistoimenpiteitä. Työryhmässä on liikenneministeriön ohella ollut edustettuna valtiovarainministeriö sekä Posti- ja telelaitos.

Sittemmin on Posti- ja telelaitosasetuksen 1 päivänä marraskuuta 1991 voimaan tulleella muutoksella (1270/91) siirretty valtioneuvoston toimivaltaa Posti- ja telelaitokselle siinä laajuudessa kuin se voimassa olevan lain hinnoittelusäännöksen perusteella on mahdollista. Valtioneuvoston hinnoiteltaviksi palveluiksi jäivät 1. luokan kirje alimmissa painoluokassa, sanomalehden kuljetus ja jakelu säännönmukaisessa postinkannossa 16 tunnin tai sitä vastaavana

palveluna sekä paikallispuhelinvuokralliytyä.

Edellä sanotun perusteella on tarpeen tehdä mahdolliseksi, että valtion liikelaitoslain yleisperiaatteen mukaisesti hinnoittelutoimivalta kokonaisuudessaan siirretään Posti- ja telelaitokselle. Tämä edellyttää Posti- ja telelaitoslain 4 §:n säännöksen muuttamista, koska sen sanamuodossa ei ole muista liikelaitoksista poiketen otettu huomioon sitä mahdollisuutta, että mitään hinnoittelutoimivaltaa ei osoitettaisi valtioneuvostolle. Hinnoittelutoimivallan siirtäminen kokonaan Posti- ja telelaitokselle edellyttää siten teknisluonteista lainmuutosta.

Hinnoittelutoimivallan siirtämisen mahdollistava muutos ei merkitse, etteikö muussa liikelaitosohjauksessa osaltaan vaikuteta myös hintoihin. Liikelaitoslain 7 §:n 2 momentin mukaan hinnat päätetään liiketaloudellisin perustein ja hinnoista päätettäessä on otettava huomioon palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet.

Hinnoittelua koskevan Posti- ja telelaitoslain 4 §:n mukaan Posti- ja telelaitoksen tuottamien palveluiden ja tavaroiden hinnat on määrättävä liiketaloudellisten perusteiden mukaisesti noudattaen, mitä 3 §:ssä on säädetty peruspalveluiden saatavuudesta, ja ottaen huomioon eduskunnan laitokselle asettamat palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet. Tämä keskeinen hinnoitteluperiaate jäisi muuttumattomana voimaan.

Edelleen liikelaitoslain 2 §:n mukaan liikelaitoksen on toimittava eduskunnan ja valtioneuvoston sille asettamien palvelutavoitteiden ja muiden toimintatavoitteiden sekä liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Eduskunta hyväksyy liikelaitoslain 10 §:n mukaan valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä muun muassa liikelaitoksen keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet. Valtioneuvosto päättää 11 §:n mukaan liikelai-

toksen palvelutavoitteista ja muista toimintatavoitteista eduskunnan liikelaitoslain 10 §:n 1 kohdan nojalla hyväksymissä rajoissa sekä liikelaitoksen tulostavoitteista.

Posti- ja telelaitoksen tulee Posti- ja telelaitoslain 3 §:n mukaan huolehtia posti- ja teletoiminnan tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä ja palvelutarjonnasta asiakkaiden ja koko yhteiskunnan tarpeita vastaavasti erityisesti siten, että sen tehtäviin kuuluvat peruspalvelut ovat koko maassa yleisesti saatavissa tasapuolisin ehdoin.

Muiden liikenneministeriön alaisten liikelaitosten (Valtionrautatiet, Ilmailulaitos) osalta on laitokohtaisen lain säännöksessä otettu huomioon, että palvelujen hinnoittelutoimivalta voidaan jättää kokonaan liikelaitokselle itselleen. Valtionrautateistä annetun lain (747/89) 5 §:ssä ja Ilmailulaitoksesta annetun lain (1123/90) 6 §:ssä säädetään, että asetuksella voidaan tarvittaessa säätää hinnoittelutoimivallan osoittamisesta valtioneuvostolle.

Muutos ehdotetaan toteutettavaksi siten, että Posti- ja telelaitoslain 4 §:n 2 momentin säännökseen hinnoittelua koskevan asetuksen antamisesta lisätään sana "tarvittaessa", jolloin asetuksen antaminen ja hinnoittelutoimivallan osoittaminen valtioneuvostolle jäisi harkinnanvaraiseksi. Asetuksella ratkaistaisiin, halutaanko ja miltä osin hinnoittelutoimivaltaa antaa valtioneuvostolle.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Posti- ja telelaitoksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Posti- ja telelaitoksesta 14 päivänä elokuuta 1989 annetun lain (748/89) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

— — — — —
Asetuksella voidaan tarvittaessa säätää, että valtioneuvosto päättää määrättyjen kirje-, lehti- ja puhelinliikenteen palvelujen hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta.
— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanemiseksi voidaan jo ryhtyä ennen sen voimaantuloa.

— — — — —
Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Liikenneministeri *Ole Norrback*

Laki

Posti- ja telelaitoksesta annetun lain 4§:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Posti- ja telelaitoksesta 14 päivänä elokuuta 1989 annetun lain (748/89) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Asetuksella säädetään ne kirje-, lehti- ja puhelinliikenteen palvelut, joiden hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta määrää valtioneuvosto.

Asetuksella voidaan tarvittaessa säätää, että valtioneuvosto päättää määrättyjen kirje-, lehti- ja puhelinliikenteen palvelujen hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 .

Toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanemiseksi voidaan jo ryhtyä ennen sen voimaantuloa.
